

Vysoká škola ekonomická je na Žižkově už 70 let

07.06.2023

Na území dnešní VŠE, která se honosí titulem nejlepší ekonomická univerzita ve střední a východní Evropě, bývaly vinice, usedlosti, plynárna i zahrada.



V místě, kde dnes stojí Vysoká škola ekonomická (VŠE), vznikaly před stovkami let na příkaz Karla IV. vinice. Tomu, kdo „zavínění“ zdejších kopců odmítal, byl pozemek vyvlastněn. Přestože svahy nad městskými hradbami v dalších staletích pustly, bylo roku 1788 rozsáhlé území úředně pojmenováno Vinohrady. Jeho součástí se stala taky oblast budoucího Žižkova. Místo bylo tehdy řídko osídlené. Na východním konci existovala malá osada Olšany, jinak kopcovitému terénu dominovalo kolem 30 usedlostí. Jeden velký dvůr stál právě na místě dnešní univerzity. Říkalo se mu Dirixka, někdy Dyryrka nebo Dyryrová. Prameny z roku 1769 ji popisují jako zbořeniště, později byla ale usedlost obnovena, přičemž její pozemky sahaly až ke křižovatce dnešních ulic Seifertova a U Rajske zahrady. Naproti Dirixce stála Šubrtka, v místech dnešního stadionu Viktorky pak Boudečka, na jejímž pozemku se rozprostírala velká barokní zahrada s kašnou.

Průmyslová revoluce iniciovala rozsáhlou výstavbu. Na zmíněném území vyrostla obří městská plynárna, která začala osvětlovat čtvrt roku 1867. Staré usedlosti byly uzavřeny v jejím areálu. Jenže plyn nahradila postupně elektřina a plynárna se v roce 1926 definitivně zastavila. Po demolici jejích budov a stržení usedlostí v letech 1931 až 1933 tu začaly ihned vznikat nové projekty. Vyrostl tu mrakodrap Všeobecného penzijního ústavu — dnešní Dům odborových svazů —, hned vedle byla koncem roku 1938 otevřena Odborná pokračovací škola pro učně a učednice číšnické a kuchařské. Když byla po válce přemístěna jinam, usídlila se 1. září 1953 v budově VŠE, která tak letos slaví 70 let od založení.

Na části jejích pozemků, kde jsou dnes nové moderní budovy a učebny, fungoval v 19. století park Rajska zahrada s oblíbenou letní restaurací, odkud občas stoupaly k nebi první vzduchoplavci ve svých balonech. V roce 1885 městský zahradní architekt František Thomayer, bratr zakladatele české interny Josefa Thomayera, navrhl, aby se místo stalo zásobní zahradou městských sadů. Její záhony a skleníky dodávaly pražským parkům i pro slavnostní akce stovky tisíc rostlin, zejména předpěstovaných letniček, ale i orchidejí. Zahrada zásobovala Prahu až do roku 1937, pak se přesunula pod vrch Sv. Kříže. Dnešní stejnojmenný park má oproti ní zhruba třetinovou rozlohu, většinu území zaujímá totiž právě areál univerzity. Předchůdkyní žižkovské VŠE byla Vysoká škola obchodní (VŠO), otevřená 19. října 1919 nikoli na Žižkově, ale v místě, kde je dnes areál Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy — konkrétně v Horské ulici č. p. 3 na Novém Městě. Škola byla zpočátku provizorně, následně trvale přičleněna k ČVUT. Důvodem bylo, že přednášky měly technický charakter a navazovaly na ostatní výuku. Studium bylo zprvu tříleté a posluchači získali titul inženýr.

VŠO byla před druhou světovou válkou jedinou ekonomickou vysokou školou v Československu. Zároveň byla největší součástí ČVUT. Například v zimním semestru 1937 měla 1 118 posluchačů, zatímco Vysoká škola strojního a elektrotechnického inženýrství jenom 856. Na začátku okupace musela ekonomka prostory v Horské urychleně vyklidit a předat německé technice, načež byly 17. listopadu 1939 uzavřeny všechny české univerzity. Během protektorátu pak následovaly další represe a popravy. Jednou z obětí byl i čerstvý absolvent VŠO Marek Frauwirth, který se tu ještě stihl zapsat na kurzy holandštiny a arabštiny.

Po válce se studenti do Horské vrátili. Návštěvnost přednášek byla obrovská, takže se musely konat i v okolních biographech. Z pohledu nastupujícího režimu patřila ale VŠO spolu s právníckými fakultami k nejreakčnějším školám. V roce 1948 muselo kvůli tomu odejít téměř tisíc posluchačů, ze stejného důvodu pak instituce skončila úplně a po několika přejmenováních a přesunech ji nahradila dnešní žižkovská VŠE. Ta se může pochlubit mnoha zajímavými absolventy. Z řad politiků jsou to třeba exprezident Václav Klaus nebo bývalí premiéři Jan Fišer a Josef Tošovský. Inženýrský titul tu získal i významný český hudebník, humorista, herec a malíř Ivan Mládek.

Galerie

2 fotografie

